

Katrine Olsen

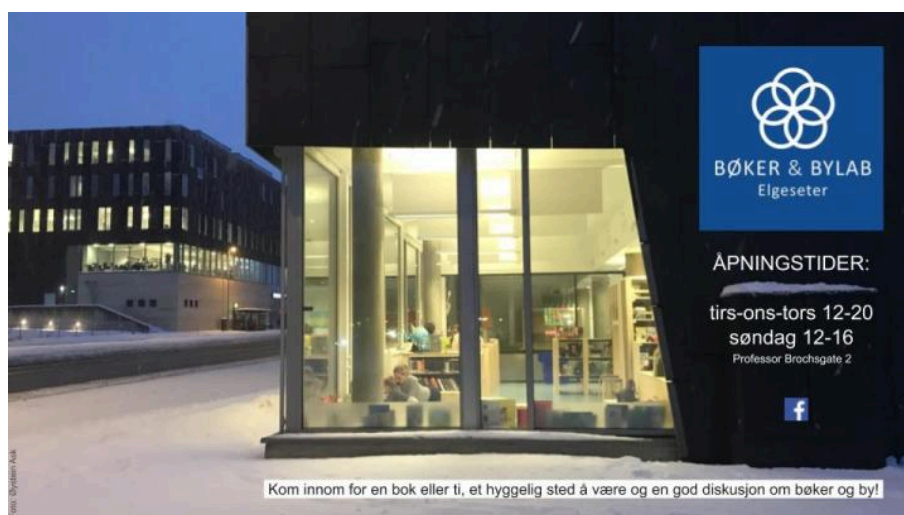
Bøker&Bylab

En gratis arena for alle

Bacheloroppgave i SOS2900

Veileder: Marianne Villa

Juni 2020

Figur 1. «Bøker&Bylab Elgeseter», 2019, av Ask. <https://biblioteket.trondheim.kommune.no/innhold/om-biblioteket/avdelinger/boker--bylab/>

BØKER & BYLAB

En gratis arena for alle

En kvalitativ studie av hvordan en åpen arena kan påvirke fellesskapsfølelsen i
et lokalsamfunn

Katrine Olsen
SOS2900 – Bacheloroppgave i Sosiologi
Institutt for sosiologi og statsvitenskap, NTNU
Vår 2020

Sammendrag

Denne oppgaven har forsøkt å besvare problemstillingen «Hvordan kan Bøker & Bylab bidra til opplevelsen av et sterkere fellesskap i Elgeseterområdet?», med en kvalitativ forskningsmetode som omfatter både en observasjon- og intervjustudie. Ved hjelp av en teoretisk forankring relatert til fellesskaps-, tilhørighet- og samholdsbegrepet, har jeg forsøkt og analysert datamaterialet i henhold til problemstillingen. En åpen sosial arena for alle, med en strategisk fremgangsmåte for å inkludere flest mulig grupperinger i samfunnet, har stor betydning for opplevelse av fellesskap. Et sted med mange funksjoner som Bøker & Bylab, tilbyr nærsamfunnet en åpen arena hvor beboeren i området kan komme å sosialiseres, arbeide individuelt eller med andre. At beliggenheten av lokalet befinner seg rett ved Elgesetergate, fotgjengerfelt, busstopp og gangstier hjelper mye på integreringsprosessen lokalet må gjennomgå. En opplevelse av fellesskap oppstår på tvers av skillelinjer og ulikheter i en inkluderende og åpen institusjonskultur.

Forord

Jeg ønsker å rette en stor takk til min veileder, Marianne Villa, som har bidratt med veiledende råd og konstruktive tilbakemeldinger gjennom hele skriveprosessen. Ingen spørsmål har virket dumme.

Jeg vil takke for de små spontane, men informerende samtalene som oppstod under observasjonen på Bøker & Bylab og alt engasjement derifra. Sist, men ikke minst vil jeg takke de to informantene som tok seg tid til å gjennomføre intervju.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	1
Forord	1
1.0 Innledning	3
1.1 Organisering av oppgaven.....	5
2.0 Teori.....	6
2.1 Interaksjonsmuligheter.....	6
2.2 Sosial arena	8
3.0 Metode	10
3.1 Datagrunnlag	10
3.2 Datainnsamling.....	11
3.3 Gjennomføring av observasjon.....	11
3.4 Gjennomføring av intervju	12
3.5 Analyse og koding	13
3.6 Datamaterialets kvalitet.....	13
4.0 Analyse	14
4.1 Samfunnsstrategi	15
4.2 Utforming og beliggenhet	18
4.3 Forståelse av lokalet.....	20
4.4 Lokalets arbeidskultur.....	22
4.5 Bibliotekets funksjon	24
5.0 Avslutning.....	25
5.1 Hovedfunn.....	26
5.2 Videre forskning.....	28
6.0 Referanseliste	29
7.0 Vedlegg.....	32
7.1 Intervjuguide	32

1.0 Innledning

Miljøpakken kom ut i 2018 med et planprogram for Elgeseter gate og omkringliggende gater i Trondheim Kommune. Det med bakgrunn i Bymiljøavtalen som ble inngått i 2016 om utredningen av metrobusslinjene, hvor Elgeseter gate er et av prosjektene under ombygging (Trondheim Kommune, Sør-Trøndelag fylkeskommune og Staten, 2016). Ved et avsnitt om bylivet i planprogrammet, blir gaten beskrevet slik: «*Elgeseter gate består hovedsakelig av homogene områder med universitet, sykehus og boligområder. Gata har få sitte- og uteoppholdsmuligheter, og få funksjoner som henvender seg ut mot gata. Elgeseter gate brukes mye som gjennomfartsåre.*» (Trøndelag fylkeskommune, Jernbanedirektoratet, Trondheim Kommune & Statens Vegvesen, 2018, s. 12). Det finnes eksempler på byrom som kan tilrettelegge for en mer aktivisert hverdag for både borgerne og sosiale møteplasser som en arena for nettverksproduksjon (Lundberg & Danielsen, 2010). Men for å få et godt planlagt byrom kreves det planlegging både fra et mikro- og makroperspektiv, samt et bindeledd mellom individet og samfunnet. I Miljøpakken (2018) legges det vekt på tilrettelegging for en åpen prosess for tilbakemeldinger og medvirkning (Trøndelag Fylkeskommune et al., 2018, s. 27). Dette er i tråd med det nye tilskuddet i Elgeseterområdet Bøker & Bylab sitt mål om å være en møteplass for innovasjons- og samskappingsprosjekter, kombinert med en åpen sosial arena. På deres Facebook-sider, som er deres hovedplattform for kontakt, står det: «Bøker & Bylab Elgeseter er et treffsted og åpent bibliotek for prat, idéutvikling og samarbeid i bydelen» (Facebook, 2020)

I et samfunn preget av høy gjennomfartsrate og med lav grad av uformelle interaksjonsmuligheter for fremmede, kan solidaritetsfølelsen mellom beboerne oppleves som ikke-eksisterende (Lundberg & Danielsen, 2010). Henriksen, Levang, Skaar og Tjora (2017) definerte Elgeseterområdet som «det ekskluderende nabolag» i 2017, med tanke på et lavt nivå av sosialisering muligheter fremmede imellom til tross for en godt etablert dugnadsånd hos fastboende (s. 75). Elgeseterområdet rommet utrolig mange boplasser for studenter og med NTNUs campussentralisering kommer det en stor studentbølge som trenger bolig (Trøndelag Fylkeskommune et al., 2018, s. 17). De 14 000 nye studentene som er antatt å bevege seg daglig inn og ut av området trenger ikke bare en bolig, men hvordan få de studentene til å ville oppholde seg i området når skoledagen er over? Dette spørsmålet har Trondheim Kommune i samarbeid med NTNU og Studentskipnaden forsøkt å besvare. Et av virkemidlene som er satt i bruk er et to-årig testprosjekt rett ved Elgeseter gate ved navn

Bøker & Bylab. Dette er et lokale som skal fungere som en åpen arena for ideutvikling, samarbeid og et sosialt treffsted for alle. I tillegg er det inngått et samarbeid med folkebiblioteket der deres årlige 33 000 kasserte bøker blir gratis disponert i lokalet, istedenfor å bli kastet (Biblioteket, Bøker & Bylab Elgeseter).

Jeg ønsker å vise mine observasjoner av lokalets utforming og presentere åpningstider for å gi et bilde på institusjonen. Utformingen av lokalet til Bøker & Bylab er stort og åpent med store vinduer ut mot Elgesetergate. Det er et kjøkken tilgjengelig for alle for oppvarming av mat og kaffekoking, men ingen offisiell servering. Lokalet består av tre hovedrom hvor alle veggene består av glass og gir et fint oversiktsbilde over alt som skjer. I det største rommet er det flere seksjoner av funksjoner med en mer behagelig møteplass med store komfortable stoler rett etter inngangsdøren, et stort langbord lengre inn hvor møter kan holdes og med sittegrupper langs vinduene. I midten av lokalet har NTNUs arkitektstudenter samarbeidet med Bøker & Bylab sine idéer om å lage et oversiktlig og enkelt bibliotek (Mausest, 2019). Her er det altså bare å komme og ta med seg en bok om du vil (Biblioteket, Bøker & Bylab). Åpningstider for alle er tirsdag til torsdag kl. 12-20 og søndager kl. 12-16. Utenfor disse åpningstidene er det mulig å låne eller leie lokalet for enten bedrifts workshops, styremøter, dansetimer eller interne møter i organisasjoner og lignende.

Mitt første møte med Bøker & Bylab var før åpningsdagen 1. desember i en praksisperiode hos Trondheim Kommune, hvor mye av tiden ble brukt i lokalet i Elgeseter. Gjennom en treukers periode ble jeg godt kjent med lokalets pågangsdrivere, der en av de var min praksislærer. Vi skrev også en refleksjonsrapport om hva som var av sosiologisk gevinst rundt og innad i lokalet. Fra den tid til nå har det skjedd store endringer på lokalet. Biblioteksfunksjonen er ferdig bygd av NTNUs arkitektstudenter, det er kommet skilt både på inngangsdøren fra veien og døren fra Miljøbygget lokalet ligger i. Ved endt studie har vinduene blitt farget i Bøker & Bylab sine farger og logo, og det er kommet en slags «bukke» av en stol og bøker utenfor som symboliserer biblioteksfunksjonen i lokalet.

I denne oppgaven skal jeg undersøke hva lokalet har å tilby nærsamfunnet og hvilken betydning beliggenhet, utforming og lokalets funksjoner har å si på fellesskapsfølelsen. Lundberg og Danielsen (2010) poengterer hvor vesentlig det er å studere hva som blir betraktet som et godt bosted og nabolag, for å få innsikt i hvilke verdier som både gamle og

nye borgere ønsker seg i lokalsamfunnet. De setter lys på verdiene trygghet og mangfold som blir fremhevet som sentrale elementer i et tilfredsstillende nærmiljø (Lundberg & Danielsen, 2010). Samhørighet, tilhørighet, trygghet og mangfold er bare noen av begrepene som vil være gjengående i denne analysen for å finne faktorer på et mer tilfredsstillende nabolag for alle parter.

1.1 Organisering av oppgaven

På bakgrunn av dette ønsker jeg med denne oppgaven å se hvordan samfunnsaktører med hjelp av sosiale institusjoner og planlegging av byrom, kan skape en sterkere fellesskapsfølelse til sitt nærmiljø og andre beboere. I begrepet fellesskap legger jeg viktigheten i følelsen av tilhørighet, samhørighet og samhold mellom individer eller grupper. I lys av byutredningen i Elgeseterområdet og med områdets nyeste og eneste åpne arena for alle, er det interessant å undersøke hvilken påvirkningskraft slike endringer har på fellesskapsfølelsen i nærsamfunnet. Oppgaven tar derfor utgangspunkt i følgende problemstilling:

Hvordan kan Bøker & Bylab bidra til opplevelsen av et sterkere fellesskap i Elgeseterområdet?

I min tilnærming til problemstillingen har jeg tatt utgangspunkt i tidligere forskning i Elgeseterområdet, samtidig som relevante sosiologiske teorier har bidratt med en teoretisk forankring. Jeg vil starte med å gå igjennom relevant forskningsteori ved å vise hvilke tilnærminger og begreper som er relevante til oppgaven. Videre vil jeg gjøre rede for hvilke metoder som er benyttet for datamaterialet der sentrale funn av problemstillingen blir fremlagt i analysen, utgjør hovedkapittelet i oppgaven. Etter det gis en avsluttende drøfting og forslag til videre forskning. En ukes observasjon startet datagenereringen, men pandemiens restriksjoner på samfunnet gjorde at lokalet måtte stenge. Da bestemte jeg meg for å foreta to dybdeintervjuer for å få et bredere datagrunnlag. Skalaen på oppgaven ble også forandret til et større perspektiv, heller enn å fokusere på dynamikken på aktørene innad i lokalet.

2.0 Teori

Nedenfor vil den teoretiske forankringen til problemstillingen presenteres. Siden det overordnede målet for denne oppgaven er å finne faktorer av fellesskapsfølelsen lokalet kan tilby nærsamfunnet, finnes det utallige relevante teorier. Jeg har derfor tatt med perspektiver som kan bidra med en forståelse av hvordan et lokale kan gi en økt opplevelse av fellesskap.

Den fysiske utformingen av et byrom burde underbygges av hvordan beboernes bruker byen og det offentlige rommet forskjellig. Slik kunnskap kan styrke de politiske og faglige beslutningene og bidra til at byrommene passer til et større mangfold (Danielsen, 2017). Hvordan få pensjonister til å føle seg velkommen og forebygge ensomhet i et samfunn og hva som må til for at småbarnsfamilier bruker de offentlige byrommene, er kunnskap byplanleggingen krever for en byromsutvikling for alle (Lundberg & Danielsen, 2010). I 2018 kom Trondheim Kommune med en utredning der Elgesetergate skal bli en urban og attraktiv gate med bedre oppholdsmuligheter, i henholdt til NTNUs campussentralisering som vil foregå i området. En slik endring krever en bevisst byplanutvikling rettet mot samhörighet, integrering og tilhörighetsfølelsen, slik at de gjennomgående brukerne av nærsamfunnet ser en viss verdi i å oppholde seg i området utover arbeids- og skoletider (Lundberg & Danielsen, 2010).

2.1 Interaksjonsmuligheter

Møteplasser, parker, gater og lignende er vesentlige i samfunnet siden de former grensen mellom det private og det offentlige. For å utvikle oss som mennesker er det viktig å trekke ut fra den private «trygge» sfæren og sosialiseres (Bjerkeset & Aspen, 2015). Hvordan den enkelte beboer opplever og beveger seg i bomiljøet har ofte noe med den fysiske utformingen av parker og byrom. Det finnes eksempler på fysiske omgivelser som påvirker og avviser interaksjon, hvor Jan Gehls (som sitert i Henriksen et al., 2017) trekker frem den nedsatte samfunnsverdien av store trafikkerte veier, gevinsten av nedbygging og økning av kollektivtilbud og gang- og sykkelveier (Henriksen, Levang, Skaar & Tjora, 2017, s. 69). I 2016 ble Bymiljøavtalen inngått i Trondheim og utredninger for metrobuslinjene ble bestemt (Trondheim Kommune et al., 2016, s. 3). Å skape et bilfritt bysentrum har vist seg i flere byer at dette lar seg gjennomføre og øker framgangen mot bærekraftmålet (Aarsæther & Buanes, 2016). En godt brukt og funksjonell sykkelvei ligger i Elgeseters parallellgate og fotgjengerfeltet ble plassert mellom det nye busstoppet og lokalet, maks ti meter fra lokalets

store vinduer (Trøndelag Fylkeskommune et al., 2018, s. 16). Planprogrammet for Elgesetergate tar videre for seg temaet byliv, og poengterer gatas få sitte- og uteoppholdsmuligheter (side 13).

En annen vesentlig faktor som Gehl (som sitert i Henriksen et al., 2017) fremhever er at aktørenes dynamikk og sosialisering påvirkes av byens fasade og kan enten bli sett på som aktive eller passive for beboerne (s. 69). Oppgaven ser relevans til begrepet «interaksjonspåskudd» som tar for seg at kommunikasjon mellom fremmede krever legitimering (Tjora, 2018a, s. 116). En legitim grunn for interaksjon forekommer oftere i et byrom med «passiare soner, linjer og nav» (Henriksen et al, 2017, s. 33). Det er områder hvor ikke-planlagt kommunikasjon kan forekomme og har ofte en høy grad av interaksjonspåskudd (Tjora, 2018b, 201). Passiare linjer omhandler områder som gang- og sykkelstier, og passiare nav tar for seg krysninger på passiare linjer; som gangoverfelt (Tjora, 2018b, s. 120). Dette ønsker jeg å trekke opp mot Elgeseter gates byromsutvikling som har foregått de siste årene, hvor både gangoverfelt, busstoppet og gangstier er kommet tett opp mot Bøker & Bylab sin beliggenhet.

Erving Goffman poengterer hvordan det sosiale livet livnærer seg på interaksjon med andre enten i bevisste sosiale aktiviteter, eller i samlinger hvor mange er samlet uten å være sammen sosialt (Henriksen et al., 2017, s. 71). Eksempler på dette kan være når man venter på bussen, gangoverfelt eller å foreta individuelt arbeid der flere oppholder seg. Goffman mener muligheten for samlinger avhenger av den fysiske utformingen, der et gjennomtenkt byrom tilrettelegger for interaksjonspåskudd der naboer kan komme i uformell og spontan prat (Henriksen et al., 2017, s. 72). Den uformelle strukturen og solidariteten i lokalsamfunnet har betydning for opplevelsen av trygghet og tilhørighet (Schiefløe, 2015, s. 22). Det er i det offentlige rom at aktørene har mulighet til å skape en form for fellesskap og bygge en viss solidaritetsfølelse på tvers av forskjellighet (Røthing & Bjørnstad, 2015). Uformelle samtaler i forbifarten kan underbygge en følelse av fellesskap blant beboere, og jeg vil trekke inn hva Bøker & Bylab kan bidra til fellesskapet. Ikke bare skaper lokalet interesse og oppmerksomhet med sin beliggenhet, men innsiden av lokalet er strukturert for å legitimere kommunikasjon fremmede imellom.

2.2 Sosial arena

Oldenburg (som sitert i Henriksen et al., 2017) forklarer at møteplasser som kaféer, puber eller bibliotek kan operere som en arena for uforpliktende samvær, noe han definerer som «tredje plasser» (s. 28). Begrepet har sin forklarende bakgrunn i at hjemmet betraktes som en første plass, der andrelassen symboliserer arbeidsplassen. Et tredje plass er ofte vesentlig for samholdet i samfunnet og kobler sammen ulike sosiale enheter (Henriksen et al., 2017, s. 166). Men for at et byrom skal oppleves meningsfylt avhenger de sosiale aktivitetene av nærværet til andre mennesker. Det er derfor viktig at det tilrettelegges for at valgfrie, nødvendige og sosiale aktiviteter skal kunne ta form (Henriksen et al., 2017, s. 165). Et lokale som Bøker & Bylab har i det perspektivet et ansvar for å tilrettelegge for at sosiale aktiviteter er lett tilgjengelig og allmentvitende for beboerne. Tjoras (2018b) studier av kafé-miljøet tar for seg definisjonen av en tredje plass, hvor brukerne får en følelse av trygghet og tilhørighet gjennom å jevnlig benytte seg av tilbudene (s. 124). Tredje plassene oppleves som stabile og lett tilgjengelige, og opererer som sosiale institusjoner for aktørene (Henriksen et al., 2017, s. 165).

Den britiske sosiologen Anthony Giddens (sitert i Tjora, 2018b) begrep «ontologisk trygghet» kan trekkes opp mot den følelsen av tilhørighet en slik tredje plass kan tilby. Dette er en trygghetsfølelse som bygges opp under vissheten om ens egen plass i samfunnet og forutsigbarheten rundt bevisste steder og aktiviteter (s. 124). For Collins er fysisk nærhet et grunnleggende premiss som gir muligheten for interaksjon og positive minner fra tidligere lignende situasjoner, og øker den «emosjonelle energien» til aktørene (Tjora, 2018b, s. 60). Denne emosjonelle energien er avgjørende for om samfunnsdeltakeren ønsker å gjenta handlingen og benytte seg av lokalet igjen. For Bøker & Bylab ønsker jeg å bruke denne emosjonelle energien som en forståelse av hvor viktig inntrykket og tilhørighetsfølelsen til et sted er. Det skilles mellom det psykiske og fysiske rommet der Norberg-Schulz (som sitert i Henriksen et al., 2017) fremhever den viktige forbindelsen mellom «livet» og stedet. Stedets førsteinntrykk og helhetsinntrykk er avgjørende for om brukeren sitter igjen med en god eller dårlig opplevelse (Henriksen et al., 2017, s. 170). Dette kan relateres til Collins emosjonelle energi forklart ovenfor. Han mener «å bo» handler om trygghet og en viss hjemlig følelse som er mulig å identifisere seg med (Henriksen et al., 2017, s. 171). Om jeg overfører denne logikken til Bøker & Bylab sin hjemmekoselige atmosfære, kan Norbergs-Schulz bidra til en forståelse av hvordan det kan bidra til at individer identifiserer seg med lokalet. Østerbergs tilnærming underbygger forbindelsen mellom individet og omgivelsene der samfunnslivet

bygges opp gjennom hva som skjer i gater, nærområdet og arbeid (Henriksen et al., 2017, s. 172). Med det vil jeg trekke inn hvordan menneskers atferd påvirkes av hvilke samfunnsstrukturer, tilbud og aktiviteter som omfavner individets omgivelser.

Berger og Luckmann tar for seg det faktumet at all menneskelig aktivitet og handling som gjentas jevnlig kan reproduseres uten noen s rlige anstrengelser. Det oppstår en vanedannelse dersom aktivitetene er lett tilgjengelige og gjenvalgbare, som kan ha en stor psykologisk gevinst for individet (Berger & Luckmann, 2000, s. 69). Slike vanedannelser kan underbygge at et kollektivt fellesskap dannes når flere aktører ilegger de samme vanene, som å «ta en tur» til Bøker & Bylab (Berger & Luckmann, 2000, s. 73). Videre vil jeg trekke frem deres objektivisering av institusjonen, hvor individer har gjennom vanedannelse blitt integrert i en institusjonalisert verden (Berger & Luckmann, 2000, s. 75). Om sosialiseringen inn i institusjonens normer og regler har vært effektiv og positiv, ønsker individet   videreføre kunnskapen og gjennomføre neste internalisering i henhold til Berger & Luckmann (2000, s. 77). Slik «bydelssladder» bak lukkede dører eller på sosiale arenaer har en effekt på institusjonens integrering i samfunnet (Broch, 2020). Om flertallet av lokalets inntrykk oppleves positive, vil det oppstå en positiv rykteb rs.

Begrepet fellesskapsfornemmelse som Tjora definerer er en følelse av en «naturlig indre solidaritet» som skapes gjennom et blodsband eller fysisk nærhet sammen med en indre forståelse av relasjonen (2018b, s. 27). For Goffman, Garfinkel, Simmel, Mead, Cooley, Blumer, Strauss og Rawls dannes fellesskapet gjennom interaksjon og handling. Dermed handler en opplevelse av fellesskap om å skjønne «Hva er dette for noe?» (Tjora, 2018b, s. 57). Dette er interessante perspektiver i henhold til Bøker & Bylab sin manglende definisjon av lokalets funksjon.

Putnam (som sitert i Selle & Wollebæk, 2005) vektlegger hvordan direkte samhandling mellom aktører kan bidra til større tillit og et sivilt engasjement – og dermed et sosialt nettverk (Selle & Wollebæk, 2005). Begrepet «bridging» viser til et nettverk av åpenhet til personer eller grupper med andre kjennetegn (Schieffloe, 2015:69). En vesentlig sosiolog er Maffesoli og hans studier av sosialisering som grunnlaget for nye typer gruppeformasjon (tribes). Han uttrykker ulike medlemskap i overlappende grupper som markerer v rt sosiale liv. I en slik gruppe trenger ikke alle medlemmene å kjenne hverandre eller hverandres

livssituasjon, men hvor de gjenkjenner hverandres midlertidige identifikasjon (Tjora, 2018b, s. 80). Det vil skape en følelse av fellesskap og Tjora argumenterer videre at en deltakelse på sosiale arenaer vil kompensere for ensomhetsfølelsen (2018b, 81). Her burde det trekkes inn Berger og Luckmanns (2000) innsikt i menneskers frykt for ensomhet, der den manifesterer seg i menneskers manglende evne til å opprettholde en tilfredsstillende tilværelse isolert fra samfunnets former (s. 111). Teorien om «kontekstuelle nettverk» hvor det oppstår uformelle relasjoner mellom mennesker i samme fysiske rom som underbygger fellesskapsfølelsen, er også vesentlig for problemstillingen (Schiefløe, 2015, s. 23).

Med det teoretiske grunnlaget presentert i dette kapittelet ønsker jeg å finne svar på hvordan lokalet Bøker & Bylab kan påvirke nærsamfunnet til å oppleve en sterkere fellesskapsfølelse. Problemstillingen er som følger: Hvordan kan Bøker & Bylab bidra til opplevelsen av et sterkere fellesskap i Elgeseterområdet? Hvor neste kapittel viser fremgangsmåten brukt for datagenereringen før analysen.

3.0 Metode

For å kunne svare på problemstillingen ble det gjennomført både en kvalitativ observasjons- og intervjuundersøkelse. Ved en observasjonsstudie studerer man det folk gjør, mens i intervjuer studeres det hva folk sier at de gjør (Tjora, 2018a, s. 53). Ved pandemiens innfart i mars ble også naturligvis lokalet stengt inntil videre, noe som gjorde det vanskelig å ha en ren observasjonsstudie av lokalet. Selv om grunntanken var å ha spontane intervjuer med de som benyttet seg av lokalet og noen av «grunnleggerne», så bestemte jeg meg for å heller gå dypere inn i noen temaer. Problemstillingen ble derfor også dannet ved endt datagenerering og induktivt sentrert rundt resultatet fra kodegrupperingen, som kommer forklart lengre ned i kapittelet. I kvalitativ forskning er målet å oppnå en dypere innsikt og forståelse gjennom en åpen interaksjon mellom forsker og de som forskes på, og metoden ble derfor godt egnet for min studie (Tjora, 2018a, s. 24). Jeg foretok en empiridrevet strategi hvor forskningen forankrer seg i datainnsamlingen og bygger seg videre gjennom datanalyse mot en konseptdannelse (Tjora, 2018a, s. 18).

3.1 Datagrunnlag

Å ha et strategisk utvalg i kvalitative studier begrenser det empiriske arbeidet i etterkant og bidrar til å utvikle mest mulig relevant kunnskap om det studiet ønsker å undersøke (Tjora,

2018a, s. 40). I dette utvalget er det en forutsetning med en god kontakt mellom forskeren og representanter for prosjektet for et godt design (Tjora, 2018a, s. 38). Siden jeg fikk god kontakt med lokalet og de ansvarlige der allerede i praksisperioden hos Trondheim Kommune, ble jobben med å finne informanter betydelig enklere. Min kontaktperson under praksisen var også min primære informant under både observasjons- og intervjuprosessen. Min hovedinformant hadde en god forståelse av mitt ønske med dette prosjektet og gjennom intervjuet ble jeg oppmerksom på hvem jeg kunne tenke meg som den andre informanten. Jevnlig ble det arrangert språkkurs i lokalet for innvandrere og valget på falt naturlig en representant for organisasjonen som også var student i området.

3.2 Datainnsamling

Formålet med observasjon er å holde inntrykkene så åpne og objektive som overhodet mulig og skrive ned alt i et feltnotat (Tjora, 2018a, s. 91). Gjennom observasjonsprosessen satt jeg ved forskjellige steder i lokalet og fikk observere interaktivt hva lokalets brukere gjorde, hva de snakket om og til hvilken tid på døgnet med flest besøkende. Spontane samtaler mellom meg og min praksislærer eller ansvarspersonen for biblioteket, gjorde mye med datakvaliteten. I tillegg var det enkelt å spørre hvilke grupperinger som benyttet seg av møterommene, og eventuelt andre spørsmål angående deltakere og bruk av lokalet.

Under pandemiens samfunnsrestriksjoner ble det vanskeligere å gjennomføre intervjuet etter ønskede forhold og det ble dermed foretatt telefonintervju. Det førte med seg en noe tynnere informasjonsflyt enn håpet i forhold til ansiktsuttrykk og gestikulasjoner, men kan også anta at svarene ble en form for «rene» og mer gjennomtenkt da personen kun hadde det verbale å bry seg om. For å gjøre den videre analysen mer oversiktlig og for å sikre informantenes anonymitet, får informantene tildelt kodenavn B1 (Bøker&Bylab) og B2 (Norsk Start) heretter.

3.3 Gjennomføring av observasjon

Observasjonsmetoden omtales ofte som etnografi, hvor forskeren deltar åpent eller skjult, i folks daglige liv for en viss tidsperiode. Disse studiene er preget av naturalisme siden ideen bygger på at den sosiale verden skal studeres i sin naturlige situasjon (Tjora, 2018a, s. 51). Jeg fikk observere uten å påvirke den naturlige bølgen i lokalet, siden det var bygget båser til individuelt arbeid kunne jeg sitte og observere på en måte som ikke vekket oppsikt. Det er også forskningsmessig å variere observasjonstidene for en studie, for å få en bredere

datagenerering som også blir mer korrekt (Tjora, 2018a, s. 57). Jeg observerte både om morgenene før lokalet åpnet for alle og etter kl. 12 da tilfeldige kunne stoppe innom. I en interaktiv observasjonsrolle er det veldig hensiktsmessig for anskaffelse av informasjon å kunne stille spørsmål underveis og gjennom spontane samtaler eller intervjuer (Tjora, 2018a, s. 74). Alle dagene jeg befant meg i lokalet oppstod det spontane samtaler, som bidro til sin andel av min datagenerering og en enklere spesifiseringsprosess for meg. Første dagen var også en skolevenninne her for første gang gjennom Strindheim Skole og deres Workshop, og den spontane samtalen viste hennes førsteinntrykk og oppfatning av lokalet. Dette gav meg mye nyttig informasjon om annens perspektiv og førsteinntrykk av et ukjent lokale.

3.4 Gjennomføring av intervju

Hvilken data som genereres faller på valg av spørsmål, presisering og evne til oppfølging under intervjuprosessen (Andersen, 2006). Derfor så jeg viktigheten i at intervjuguiden min (se vedlegg) ble testet før selve intervjuingen for å se om det fungerte i praksis. Dette ble gjort med min samboer der jeg fikk prøve meg som intervjuer og fikk tilbakemelding på hvordan spørsmålene fungerte i praksis. I forkant av dybdeintervjuene ble det sendt ut et informasjonsskriv til deltakerne om hva prosjektet gikk ut på, hva jeg ønsker å spørre om og antatt lengde på intervjuet. Dette ble signert og levert en stund etter intervjuets slutt, grunnet smittefare og vanskeligheter for tilgang av skanner hos deltakerne. Før hvert av intervjuene ble det også lest opp formalia for at informantene skulle vite litt om meg og mitt prosjekt (se vedlegg). Det ble også minnet informantene om at det er mulig å avbryte intervjuet om det skulle være ønskelig, noe som er en viktig del av informantenes trygghetsfølelse (Tjora, 2018a, s. 176).

I et dybdeintervju studeres meninger, holdninger og erfaringer og gir et innblikk i informantens subjektivitet (Tjora, 2018a, s. 114). Dette er informasjon av stor betydighet i henhold til den valgte problemstillingen, hvor deltakernes oppfatning av stedet og området rundt spiller inn for analysen videre. (Tjora, 2018a, s. 158). En intervjuguide var av høy verdi siden telefonintervjuets manglede kroppsspråk gjorde informasjonen mindre utfyllende. Den inneholdt både fullstendig formulerte startspørsmål og oppfølgingsspørsmål, for å skape en god flyt i samtalen og opprettholde informasjonsflyten (Tjora, 2018a, s. 159). Det er betydningsfylt at dybdeintervjuet foregår hvor informantene føler seg trygge, noe stemmer godt for et telefonintervju (Tjora, 2018a, s. 122)

For effektiv og komplett datagenereringen ble det benyttet lydopptaker ved dybdeintervjuene for mest mulig konkret data (Tjora, 2018a, s. 166). Å gjøre lydopptak av et intervju er gull verdt for forskeren i ettertid, selv om det kan svirre mye sensitiv informasjon i opptakene (Tjora, 2018a, s. 83). Jeg la vekt på en så nøyaktig transkripsjon som mulig, med anonymiserte navn og slettet opptaket etter endt transkribering i henhold til konfidensialitet. En transkripsjon kan ikke bli helt objektiv oversatt fra verbalt til skriftlig, men en båndopptaker effektiviserte dette betraktelig (Tjoras, 2018a, s. 173).

3.5 Analyse og koding

Jeg valgte en stegvis-deduktiv induktiv strategi (SDI) som Tjora (2018a) presenterer i boka «Kvalitative forskningsmetoder». Det er gjort for å redusere den overveldende følelsen som kan oppstå etter datagenereringen og for å legge grunnlaget for hvilken problemstilling passende for dataen. En systematisk gjennomgang av datamaterialet vil hjelpe til å redusere faren for forhåndtrukket konklusjoner, der hvert steg i analysen ble grundig gjennomgått (Tjora, 2018a, s. 196). Det ble foretatt empirinær koding der kodene ligger svært tett på empirien og gir en huskepinne for hvilken data den representerer (Tjora, 2018a, s. 198). Ved endt koding ble kodene kategorisert inn i grupperinger for å finne en tematisk sammenheng mellom kodene (Tjora, 2018a, s. 207). Dette stadiet tydeliggjorde essensen i forskningsdataen og hvilke temaer studiet kunne bygge videre på.

3.6 Datamaterialets kvalitet

Kvalitetskriterium i kvalitativ forskning er pålitelighet, gyldighet og generaliserbarhet. SDI-modellen som er foretatt i denne studien underbygger pålitelighet med direkte sammenheng gjennom hele forskningsprosjektet (Tjora, 2018a, s. 231). Pålitelighet handler om forskerens subjektive påvirkning på studiet og å redegjøre rundt forskerens fortolkninger er derfor nødvendig (Tjora, 2018a, s. 235). Det er nok umulig å være fullstendig objektiv i observasjonsstudiet, siden en forskers notater blir farget av deres bevissthet, forståelse og tolkning (Tjora, 2018a, s. 91). Mine virkemidler mot en subjektiv datainnsamling var et fullstendig feltnotat, gjennomføre en åpen interaktiv observasjon og ha åpne intervju spørsmål. Bøker & Bylab har et bredt spekter av bruksmuligheter, om man vil arbeide individuelt eller med samskapning. Det skapte et miljø hvor jeg observerte uforstyrrede mot andre, der min rolle som observatør forble anonym. En så fullstendig transkripsjon som mulig sikret også kvaliteten på dataen, noe båndopptakeren la til rette for.

Siden jeg har skrevet en praksisoppgave angående lokalet og dens sosiologiske aspekter, har jeg bevisst gått inn for å bruke SDI-modellen. Dette ble gjort for å bygge opp analysen induktivt fra empirien og for å forebygge eventuelle fortolkninger og assosiasjoner til praksisperioden. For å skape transparens i oppgaven er forskningsprosessen forklart så grundig som mulig, i henhold til oppgavens lengde og dybde. Transparens er et begrep som styrker forskerens gyldighet, og en god transparens i denne oppgaven bygger på en så godt forklart forskningsprosess som mulig (Tjora, 2018a, s. 248). Når det kommer til gyldighet er det et kvalitetskriterium som stiller spørsmålet om de svarene studiet finner, faktisk er svarene på de spørsmålene som stilles. Et kriterium for god gyldighet er å tydeliggjøre alle steg i oppgaven, helt fra datainnsamlingen til tolkningen av funn (Tjora, 2018a, s. 232-233). I mitt forsøk av å tydeliggjøre alle steg i oppgaven er å forklare fremgangsmåter og grunner til hvordan det er gjort innenfor oppgavens rammer.

Et forskningsdesign som tar for seg en SDI-modell har generaliserbarhet som et sentralt spørsmål. Generalisering knyttes til om undersøkelsens resultater har en overføringsverdi og om de kan indikere hvilke forventninger til lignende undersøkelser (Tjora, 2018a, s. 239). Denne oppgaven tar for seg hvordan et lavterskeltilbud med en anonym tilhørighet kan bidra til et bedre samhold og fellesskapsfølelse i lokalsamfunnet. En slik studie har stor overføringsverdi til lignende samfunnsordninger, hvor det også er foretatt lignende studier tidligere på forskjellige byrom (Bjerkeset & Aspen, 2015). For datakvaliteten på studiet og omfanget på oppgaven, bestemte jeg meg for å utelukke effekten av pandemien som tok fart i mars. Det er verdt å nevne at lokalet hadde en vellykket februar-måned hvor arrangementer og åpningstider fungerte veldig fint og oppdragsgiverne var fornøyde.

4.0 Analyse

I dette kapitlet har jeg analysert datamaterialet jeg samlet opp, presentert empiri knyttet til forskningsspørsmålet og teorien fremlagt i forrige kapittel. En konkret besvarelse på problemstillingen vil oppsummeres i det avsluttende kapitlet. Datagenereringen redegjorde for at området rundt Elgesetergate var av stor interesse både fra makroinstitusjoner og fra det beboerne ønsket. Informant B1 arbeider innen kultur og næring der arbeidet omfavner sosiologien fra et makroperspektiv, men har også gjennom tett kontakt med hvordan samfunnsstruktur og endringer vil påvirke på mikronivå. Dermed ble det dannet en

problemstilling som omhandler lokalets funksjon og påvirkning på byrommets følelse og opplevelse av fellesskap.

4.1 Samfunnsstrategi

Elgeseterområdet er bydelen i Trondheim med høyest andel studenter, og det engang før campussentraliseringen er startet (Tjora, 2018a, s. 44). Flere beboere, virksomheter og institusjoner og arbeidsplasser er faktorer som påvirker dynamikken og sosialiseringnivået i lokalsamfunnet (Lundberg & Danielsen, 2010). Informant B1 forklarte i intervjuet deres grunnleggende tanker som legitimerer oppstartentanken bak Bøker & Bylab:

(...) altså hvordan skal vi utvikle dette området til de beste for alle og ikke minst være et sånt treffsted og et sted der beboerne i området som kanskje blir veldig små i mindre tall, kan ha et sted å komme og både få informasjon etter hvert om hva som skal skje men også begynne å etablere et slikt treffsted, nesten som et bydelshus-aktig, et lavterskelsted for det er ikke så mange tilbud i bydelen for de som bor der.
(B1)

Her viser informanten til en bevisst strategi kommunen har lagt for å skape et mer livlig byrom i Elgeseterområdet, med henhold til samfunnsendringer som vil forekomme rundt lokalet. Fokuset ligger på «et lavterskelsted» hvor minoritetsgrupper som innvandrere, pensjonister og studenter kan uformelt stikke innom. Dette bygger opp under teorien til Østerberg (som sitert i Henriksen et al., 2017) om at menneskers adferd påvirkes av hvilke samfunnsstrukturer, tilbud og aktiviteter som omfavner omgivelsene (s. 172). Bøker & Bylab påvirker omgivelsene og samfunnslivet, som igjen påvirker individenes adferd, ifølge Østerbergs teorier. Behovet for et «bydelshus» for å oppnå et tilfredsstillende nivå av sosialisering og nettverksmuligheter, er i tråd med Oldenburgs teorier om «tredje plasser». Slike tredjesteder skulle operere som steder der beboerne i et lokalsamfunn har mulighet til å møtes tilfeldig og sosialt utenfor arbeids- eller hjemmets tider (Tolgensbakk, 2017). Ritzer og Stepnisky (2018) legger frem et samfunn som: «a relatively self-sufficient collectivity the members of which are able to satisfy all their individual and collective needs and to live entirely within its framework» (Ritzer & Stepnisky, 2018, s. 244). Denne kollektiviteten må dyrkes og opprettholdes gjennom interaksjon og et sosialt liv. Et treffsted som er åpent for alle vil hjelpe på tilgjengeligheten til sosialisering, hvor relasjoner dyrkes innenfor

institusjonens rammeverk. Som Goffman poengterer er hvordan det sosiale livet dannes av å være i interaksjon med andre, gjennom sosiale aktiviteter eller samlinger uten å nødvendigvis være samlet for å samles (Henriksen et al., 2017, s. 71).

En trygghetsfølelse kan komme av et forutsigbart samfunn der aktører har en forståelse av sin egen plass i samfunnet, som Giddens teorier legitimerer (som sitert i Tjora, 2018b, s. 124). Men før en slik tilhørighet tar plass må individet gjennom Berger og Luckmanns (2000) internaliserings- og objektiviseringsprosess, der brukerne av lokalet må innta institusjonens normer og verdier. Når internaliseringen går over til en objektivert tilstand er lokalets verdier godt integrert i individet. Det betyr at institusjonen Bøker & Bylab oppleves som en ontologisk trygghet for aktøren hvor vissheten om sin egen plass innad i institusjonen og dets bruksmuligheter er godt plantet i mentaliteten. Den emosjonelle energien i Giddens teori som er rettet mot stedet øker henhold til brukerens oppfattelse av lokalets funksjoner og goder. Da kan Berger & Luckmanns (2000) eksternaliseringsprosess ta fatt, hvor institusjonens behov legitimeres gjennom brukerens oppfattelse. Nye deltakere vil påvirkes og begynne internaliseringsprosessen av institusjonens verdier og funksjoner, og dermed har «ballen startet å rulle». Nettverksdanningen er i gang og lokalsamfunnet starter prosessen om å overkomme sosiale barrierer (som hyblifisering ol.). Det er også av store relevans å nevne Maffesolis teorier om stammefellesskap der vårt sosiale liv markeres av medlemskap i grupper, som grunnlegges av det faktum at gruppemedlemmene gjenkjenner hverandres midlertidige identifikasjoner (Tjora, 2018b, s. 80). En slik identifikasjon kan være felles tider/steder, stil, smak, midlertidige gjøremål osv. Det å midlertidig identifisere seg med andres tilstedeværelse kan forme en følelse av fellesskap og forebygge ensomhet, og kan enklere oppstå ved et bredere mangfold. Dette ønsker Bøker & Bylab å dyrke.

I henhold til kommunens strategi om å danne en mer bærekraftig bydel i Elgeseterområdet, har også pådrivere av Bøker & Bylab foretatt et strategisk utvalg av hvilke organisasjoner som burde bruke lokalet. Informant B1 viste til deres forhandlinger med KLP som ønsket mer aktivitet for sine nærmere 2500 ansatte i området. Det kom frem at i åpningstidene, ettermiddagene og søndagene ønsket institusjonen frivillige organisasjoner som kunne skape arrangementer åpne for alle i bydelen. Dette skulle passe inn i kommunens strategi om å lage en mer bærekraftig bydel, med brukt- og gjenbruksmarked flere søndager i måneden. Dette er også i tråd med Berger & Luckmanns (2000) vanedannelser, hvor kollektive gjentakende

handlinger kan skape vanedannelser. I tillegg kan et kontekstuellet nettverk oppstå mellom individer i samme fysiske rom over tid, samt konseptet bridging nevnt i teorikapitlet (Schiefløe, 20015, s. 23). For å integrere minoritetsgrupperinger har Bøker & Bylab bevisst fått med Norsk Start med språkkafé hver tirsdag. Målet er å internalisere lokalets funksjoner i minoritetsgruppers bevissthet, slik at det kan overføres til å bli en ontologisk trygghet for dem og en følelse av fellesskap gjennom kontekstuell nettverksteori.

Informant B2 var en frivillig student som representerte Norsk Start sin språkkafé for innvandrere i datainnsamlingen. Ved flere anledninger har vedkommende brukt lokalet under både styremøter for Norsk Start og hver tirsdag under Språkkafé. Da jeg spurte mer om informantens personlige interesser for lokalet, fikk jeg til svar: «*Kunne tenkt meg å bruke det som mer som lese sal, eller kunne dra dit på ettermiddagene når jeg er lei av å være på skolen.*» (B2). I tidligere studier av Elgeseterområdet har det kommet frem at studenter verdsetter ulike former for møteplasser høyere enn hvordan man bor (Tjora, 2018a, s. 44). Om en student opplever lokalet som tilfredsstillende for egne behov, vil ryktet bli eksternalisert (Berger & Luckmann teorier) til flere av medstudenter. Og plutselig har ett nettverk av studenter objektivert lokalets samfunnsverdi, fått en ontologisk trygghet som tilhører stedet og er aktive eksternaliseringssaktører som legitimerer lokalet videre gjennom en form for verbal markedsføring. For inkludering av beboerne i området har kommunen gått ut med ulike framstøt for å nå ut til de forskjellige gruppene.

(...) det er jo en barnehage i området som heter Elgeseter Barnehage, og de har hatt to sånne samlinger for hele personale sitt og det var og sånn bevisst for at de skulle bli godt kjent med det lokalet, og så har de vært og tatt masse bøker fra den barnebokkroken til barnehagen sin, og så vet de om det og kan bruke det. (B1)

Dette er en bevisst gjennomføring av inkludering for å skape bevissthet rundt lokalet og dets funksjoner og goder som kan passe til grupperingene. Informant B1 poengterer at ved å informere og vise grupperingene hva lokalet har å tilby, kan de selv danne sin egen oppfatning om det er noe de behøver. Som Norberg-Schulz teorier fremlegger skaper en invitasjon muligheten for å få et førsteinntrykk som hjelper på en identifikasjon mot stedet. Den emosjonelle energien til Collins vil være avgjørende og det inntrykket har en positiv eller negativ ladning. Videre i intervjuet kom det også frem at beboerne i området har hatt

styremøter i lokalet, noe også er av en strategi for å få flere inn for å «kjenne på lokalet».

Informant B1 poengterer:

Fordi akkurat den delen der som går på det åpne treffstedet for alle, så er det virkelig alle og det håper jeg blir en god blanding av alle som bor i området, jobber i området og studerer i området, og barna og barnefamilier og studenter og eldre og alt. (B1).

Informant B2 observerte ved en filmfremvisning på Bøker & Bylab at det var en stor andel av pensjonister som deltok. Følgende tanke var at Bøker & Bylab måtte være en flott møteplass for dem med sine tidlige åpningstider. Informant B1 argumenterte videre for å vise til viktigheten av å kombinere alle de forskjellige grupperingene inn i et inkluderende samfunn: «*hvis studentene møter de andre beboerne i et område på et sånt sted også igjennom aktiviteter så håper vi det kan bidra til å skjønne at kanskje det kan være positivt for alle (...)*» (B1). Ved å nå ut til så mange forskjellige grupperinger og øke mangfoldet blant Bøker & Bylab sine brukere, kan opplevelsen av et større fellesskap i Elgeseterområdet oppstå. Dette kan forekomme gjennom midlertidige identifikasjoner i forskjellige gruppedannelser (Maffesoli), eller ved at beboeren finner en trygghet (ontologisk) i Bøker & Bylab som åpen arena. Bredt mangfold og flere individer som oppholder seg i området selv på sin privattid, er indikatorer som underbygger en opplevelse av et mer livlig byrom og legger grunnlag for fellesskapsbygging.

4.2 Utforming og beliggenhet

Som teoridelen redegjorde for, er den fysiske utformingen av et byrom vesentlig for uformell og ikke-planlagt sosialisering (Gehl). Trondheim Kommunes har foretatt en bevisst utformingsstrategi av Elgesetergate-området i samarbeid med NTNUs campussentralisering, KLP sitt ønske om mer aktiviteter for sine ansatte og bydelen som mer bærekraftig (Trøndelag fylkeskommune et al., 2018, s. 16). Alt dette for å gjøre området mer urbant og lettvent for de som benytter seg av gang- og sykkelsti. Det å utvikle trafikkstrukturen mot et bilfritt byområde har vist seg i flere byer og være med å sikre både livskvaliteten til beboerne og det offentlige bærekraftmålet (Aarsæther & Buanes, 2016).

Siden utredningen startet i 2018 har det skjedd store endringer rundt Bøker & Bylab.

Metrobussene har vært en faktor med stor innvirkning på byrommets form, der busstoppet har

flyttet mye nærmere institusjonen og ligger nå bare noen meter unna lokalet. Retningen gående har fra busstoppet og til nærmeste gangoverfelt for å komme seg over til NTNUs side av Elgeseter, er direkte mot lokalet. De store vinduene er godt synlig på den lille strekningen og kan fange forbipasserende sin interesse. Vinduer med fratrukne gardiner eller åpne flater tiltrekker seg både nysgjerrighet og skeptiske fra gående (Broch, 2020). Mens de venter i dette passiare navet (fotgjengerfeltet) oppstår det en tidssone hvor mennesker oppholder seg i samme område. Med Bøker & Bylab som nærmeste bygning kan dette skape et interaksjonspåskudd, med legitimering i en kollektiv nysgjerrighet fra de passerende (Tjora, 2016). Informant B1 sa det så godt: (...) *veldig gunstig både selve beliggenheten, midt i Elgeseterområdet og ikke minst at det var i første etasje med vinduene som var veldig synlig i bydelen, (...).* (B1)

Om det er ønskelig å ta buss direkte fra Elgeseterområdet til neste destinasjon etter å ha besøkt lokalet, vil vedkommende bevege seg fra en passiar sone (Bøker & Bylab) til flere passiare linjer og nav på vei til kollektiv transporten. Det er også nødvendig å nevne den utpregede passiare linjen som forekommer rett utenfor inngangsdøren til Bøker & Bylab, der en stor andel arbeidere daglig beveger seg for å komme til og fra arbeidsplassen. Lokalet som en individuell arbeidsplass eller etter et endt arrangementet opererer som direkte interaksjonspåskudd deltakere imellom. En viss fellesskapsfølelse og en form for «indre solidaritet» oppstår ved å være i samme fysiske rom og gjennom å forstå hverandres uformelle relasjoner (Tjora, 2018b, s. 28). Denne fellesskapsfølelsen overføres også fra deltakere i lokalets arrangementer til når de beveger seg ut av den passiare sonen (Bøker & Bylab) til nærmiljøets mange passiare linjer og nav. En viss identifikasjon til hverandre kan dermed forekomme og en fellesskapsfølelse av å gjenkjenne ansikt fra arrangement. Om så aktørene ikke foretok en direkte sosialisering under lokalets arrangement eller var der for individuelt arbeid, har en uformell relasjon oppstått individene imellom. Dette er også i tråd med Goffmans perspektiv om hvordan det sosiale livet er avhengig av sosiale aktiviteter og samlinger, hvor en følelse av solidaritet oppstår uavhengig om formålet var å være sosial.

Figur 1. «Bøker&Bylab Elgeseter», 2019, av Ask.

<https://biblioteket.trondheim.kommune.no/innhold/om-biblioteket/avdelinger/boker--bylab/#heading-h2-3>

Som informant B1 nevnte over ligger Bøker & Bylab meget sentralt til i bydelen. Som bildet over illustrerer er det store vindusflater ut mot Elgesetergate og fotgjengerfeltet. Med dette kommer også et godt innsyn inn i lokalet og har stor relevans til Gehls teorier om en myk og aktiv fasade. Ikke bare er det mulig å se at folk oppholder seg i lokalet, både i det store møterommet og hyggelige sittegruppene langs vinduet, men det viser også at lokalet har et litterært fokus med de kasserte bøkene. Et notat fra observasjonen er som følger: «*Opplever at flere av forbigående kikker inn de store flate vinduene nysgjerrig opp til to ganger, de observerer bibliotek-oppbyggingen ved vinduene, deltakelse i møter, osv*» (Observasjon). Dette skaper nysgjerrighet som legitimerer interaksjon blant fremmede, da noen kan spørre ved gangoverfeltet: vet du hva dette er? Kanskje en dag litt lengre frem i etableringsprosessen (og etter pandemien) møter dette nysgjerrige individet en person som har objektivert institusjonen og kan svare på spørsmålet.

4.3 Forståelse av lokalet

I et bomiljø er graden av felles aktivitetsmuligheter en vesentlig faktor for å bygge relasjoner mellom aktørene. Som nevnt i teorikapittelet tar boken «Vår sosiale virkelighet» (2017) tar for seg et bosamfunn med høy grad av interaksjonspåskudd og sosiale aktiviteter som grunnleggende faktorer for et nært samfunn, og definerer Elgeseterområdet som «det ekskluderende nabolag» (s. 73-75). Som nevnt har Trondheim Kommune i samarbeid med Studentskipnaden og NTNU utarbeidet en plan for at Bøker & Bylab skal bidra til økt nivå av

interaksjonspåskudd og passiare områder i nærsamfunnet og dermed flere sosialiseringsmuligheter.

Informant B2 har gjennom sin deltakelse i Norsk Start både internalisert og objektivert institusjonens funksjon og bevisst sett for seg eget bruk av lokalet. Men selv om B2 selv har tatt inn over seg lokalets funksjoner og samfunnsgoder, var det tvil om at forbigående ville forstå hva Bøker & Bylab faktisk var. Informant B2 forteller:

men jeg vet ikke om jeg hadde fått med meg det som en møteplass om jeg ikke hadde vært med i Norsk Start. Så det kan jo være litt vrient for nærmiljøet også, at de ikke vet helt hva det er om de ikke har fått beskjed om det. (B2).

Her er et vesentlig problem for en institusjon med et nytt og litt diffust konsept. Et lokale som kan brukes for individuelt arbeid, samskapning, innovasjonsprosjekter, dansetimer for pensjonister og språkkafé for innvandrere, er noe annet enn en enkel kafé eller en lesesal. Informant B1 legger frem: «*Men tror også det er lurt med sånne arrangement som gjør at de kommer så kanskje skjønner de `åja så jeg kan også bare gå her og lese bok en dag og sånn (...)`*». Informanten redegjør for viktigheten av arrangementer med ulike temaer slik forskjellige grupperinger får en smakebit av institusjonen. Ved å oppleve lokalets goder og funksjoner, vil vedkommende finne sin egen etterlengtede bruk av lokalet. Forståelsen kommer dermed som en individuell oppfatning av lokalets og hvilke goder som appellerer til hver enkelt. For Goffman, Garfinkel, Simmel, Mead, Cooley, Blumer, Strauss og Rawl handler en opplevelse av fellesskap om å skjønne «Hva er dette for noe?», som dannes gjennom interaksjon og handling (Tjora, 2018b, s. 57). I intervjuet med B1 ble det lagt frem at det kommer en del spørsmål om hva lokalet er, og det både fra de som kommer fra sin arbeidsplass i området eller Miljøbygget lokalet ligger i. Gjennom å bruke nysgjerrigheten sin som en legitim grunn til å oppnå interaksjon og handling, kan det føre til en fellesskapsdannelse ifølge Goffman, Garfinkel, Simmel osv. Ut ifra dette vil jeg koble opp B1 utsagn om forståelsen av lokalet: «*Men jeg har en sånn tro på at de trenger egentlig ikke å skjønne hele konseptet, de trenger egentlig bare å skjønne at til mitt bruk så er det en åpen arena (...)*» (B1). Informanten vektlegger relevansen i at deltakerne trenger ikke å skjønne det fullstendige konseptet, men hvilke deler av lokalet som er innbydende for hver enkelt.

Til slutt i denne seksjonen vil jeg ta for meg faktorer i lokalets utforming som tiltrekker seg forskjellige former for bruksområder. Som nevnt tidligere er fokuset på en bærekraftig institusjon og av den grunn har lokalets pådrivere flittig brukt gjenbruksorganisasjoner for møblering (Observasjonskilde). Møblene er plukket ut med tanker om en hjemmekoselig og funksjonell atmosfære. En hjemmefølelse som oppstår allerede rett innenfor døren der det står store, behagelige og fargerike stoler rundt et bord. Informant B1 informerer om:

Det ser ikke ut som et offentlig institusjonssted, sant, (...), mange som kommenterer at det ser nesten litt sånn hjemmekoselig ut og uformelt da. Og bare det med litt farger og slikt, og de lenestolene borti kroken og sånt da (B1)

Gjennom spontanintervjuer under observasjonen kom det frem at det ofte sitter pådrivere av institusjonen i disse stolene (observasjon). De har dermed en fin mulighet til å ønske folk velkommen og eventuelt informere hva Bøker & Bylab er. Dette underbygger også en slags imøtekommende og hyggelig atmosfære, hvor besøkende får et hallo og blir anerkjent med deres oppmøte. I forsøket om å lage en uklar linje mellom hjemmet og det offentlige, har Bøker & Bylab forsøkt å ta med litt av hjemligheten ut i nabolaget. For å koble inn Norberg-Schulz forbindelse mellom «livet» og stedet, vektlegges det hvor stor innvirkning et førsteinntrykk eller helhetsinntrykk har om brukeren sitter igjen med en positiv eller negativ opplevelse. Å identifisere seg noe med en institusjon gjennom den «hjemlige»-følelsen, kan bidra til at brukeren raskere internaliseres og objektiviserer institusjonens normer og verdier. Å komme til en arena med en strategisk innredning for at deltakerne skal oppleve en følelse av trivsel, funksjonalitet og estetikk er vesentlig for følelsen av tilhørighet og trygghet. Nærbutikken, møteplasser, kaféer og gatene genererer møteplasser for borgerne i nærsamfunnet og står i stil med Oldenburgs teori om tredje plasser. Lokalsamfunnets hjemlighet ytres gjennom sosial interaksjon og følelsen av trygghet og tilhørighet, noe disse stedene legger til rette for. Selv om nabolaget representerer offentligheten og huset det private, er det mulig å se på nabolaget som både en trussel og en arena for hjemlighet (Broch, 2020).

4.4 Lokalets arbeidskultur

I denne seksjonen tar oppgaven for seg hvordan Bøker & Bylab responderer med samfunnets økende andel av enkeltmannsforetak og arbeidsplasser uten en stabilitet. Med andre ord vil

jeg analysere hvordan rommet legger til rette for konsentrert individuelt, men ikke ensomt arbeid. Tjora (2018b) har i sine studier av fellesskap sett på kaféens betydning for individuelt arbeid, hvor en følelse av samfunnsdeltakelse kan oppstå bare ved å være i samme offentlige rom (s. 124). Dette responderer også til Goffmans teorier. Bøker & Bylab som en tredje plass (Oldenburg) kan generere den samme effektivitet og inspirasjon ved å ha en følelse av å bli overvåket. Slike arbeidere som har mulighet til å bevege seg fritt, kan oppleve en stor verdi av å ikke isoleres hjemme eller på kontoret (Tjora, 2018c). Ikke minst kommer begrepet ontologisk trygghet (Giddens) inn som en vesentlig faktor for tiltrekningen slike arbeidere har for en tredje plass. Det kan bidra til en økt tilhørighets- og trygghetsfølelse som knytter seg til mennesker, situasjoner og steder utenfor hjemmet og forebygge ensomhet (Tjora, 2018b, s. 125). Et kontekstuellet nettverk er under oppbygging, der mennesker som oppholder seg i samme rom bygger en form for uformelt nettverk til hverandre. De har kanskje aldri snakket sammen, men ved å være i samme fysiske rom bygges det opp en solidaritets- og fellesskapsfølelse gjennom å forstå seg på de andres normer og behov (Schiefløe, 20015, s. 23). Samhandling er et viktig fenomen som tar for seg det å ta hensyn til andre personer i samme fysiske rom (Wadel, 2008). Det er vesentlig med tanke på den uformelle atmosfæren Bøker & Bylab ønsker å være. Dette er av relevans til B1 sin uttalelse av arbeidskulturen i lokalet:

jeg har vært der når det er aktiviteter i alle rom samtidig og det vi jobber veldig aktivt med er at det skal skje ting samtidig, altså det er ikke slik at hvis jeg har bestilt et møterom så skal det bare være oss og ingen forstyrrelser og sånn, vi har sagt at hvis det er noen som skal ha hemmelige møter må de ha det andre steder. Her må du tåle at hvis du for eksempel sitter på det lange bordet inne biblioteks delen så må du tåle at folk kommer og setter og jobber eller leser eller sitter og gjør ett eller annet. (B1)

Informanten beskriver en tidsplan hvor flere aktører og møter foregår samtidig, der det skal tolereres at det finnes små forstyrrelsesmomenter. Med fenomenet samhandling må de forskjellige møtene og aktørene arbeide internt med sitt, mens de er en del av en kollektiv bevissthet om å ta hensyn til andre som befinner seg i samme rom.

4.5 Bibliotekets funksjon

I lokalet er det flere passive soner som kan bidra til å legitimere en uformell interaksjon. Rommets sentrum bærer preg av NTNUs arkitektstudenters trestruktur av de kasserte bibliotekbøkene. Et sitat fra observasjonsstudiet er som følger:

I løpet av workshopen som foregår i det store møterommet, kommer en dame og sier til sin kollega: Det er bare å ta bøker til eget bruk, låne med seg heim. Og kollegaen reagerer med å si: «helt gratis liksom? Er det bare å ta det med seg?» Hun sier: «Ja, det står her!» Denne kollegaen er definitivt en gymlærer, han velger å ta med seg boken «Hvorfor vi er best i verden. (Observasjon)

Det sitatet viser at bøker er noe av interesse for alle, og spesielt når det er gratis. Lokalet er gratis å bruke for alle som driver med enten individuelt arbeid, samskapning eller innovasjonsprosjekter. Ikke bare fungerer bibliotekstrukturen som et stort interaksjonspåskudd («er det bare å ta bøker?») i henhold til Tjoras (2018b) teorier, men er også en aktivitet som legitimerer at beboere i lokalsamfunnet kan ta en tur innom. Hele bibliotekstrukturen skaper en passiar sone, der brukerne kan identifisere seg med hverandre og skape en form for fellesskap. «Hvilken bok er du på utkikk etter?» er for eksempel et spørsmål som kan oppstå, der identifikasjonen består av at begge er nysgjerrige på bokutvalget og en form for fellesskapsfølelse oppstår. Dette utsnittet fra observasjonsnotatet viser også til hvordan dynamikken foregår i lokalet, og hva som skaper interesse for brukerne. Å bevege seg rundt i lokalet skaper aktivitet og nysgjerrighet på en måte som kan lett involvere andre (Tjora, 2016). En workshopdeltaker er ikke nødvendigvis veldig kjent med lokalet fra før av og har dermed et behov for å forstå hva lokalet har å tilby. De kasserte bøkene er bare en start av deres oppdagelser av lokalets funksjoner.

Folkebiblioteker er populært overalt i Norge og det kommer alt fra privatpersoner, profesjonelle og samfunnsborgere. Siden et folkebibliotek kan oppleves som en offentlig institusjon på den ene siden og et sted for individuelt arbeid på den andre, er det vesentlig likhetstrekk med Bøker & Bylab (Fagerlid, 2016). Et slikt mangfold av muligheter og brukere tilsier at en av bibliotekets funksjoner må være en form for sosial arena.

Vi tenkte hvert fall det var veldig viktig at det skulle være et sted som er gratis, sant, altså et sted alle følte de kan gå inn til fordi det ikke var noen grupper som eide det,

og derfor var vi så ivrige på å få på plass den der bibliotekbiten, for det er kjent for folk at «bibliotek er for alle» og det koster ingenting. (B1).

Som informant B1 legger frem er det en kollektiv oppfatning at bibliotek er for alle og er en gratis offentlig tjeneste. Det har vært fremtredende i datagenereringen at Bøker & Bylab ønsker å fremstille seg som en anonym institusjon. Informant B1 har gjennom observasjonen vist at de ønsker å frigjøre seg fra omdømmet til virksomheter som KLP, NTNU og Kommunen. Dette er for å ikke avgrense fremtidige brukere av lokalet ved at borgerne tror det er kun forbeholdt studenter eller arbeidere i kommunen og området. Uten noen assosiasjon mot driverne av Bøker & Bylab er det enklere at minoritetsgrupper som barnefamilier, innvandrere og vanskeligstilte også føler seg velkommen. Familier med lavere inntekt har mulighet til å tilby barna og de voksne involverte, et litterært fokus til familieinstitusjonen gjennom bøkene. Det er mulig å bli underholdt med lesing og kunnskapsbygging på en helt gratis måte. Ikke minst møter mange minoritetspråklige barn, unge og voksne utfordringer i utdanningsforløpet og har dermed behov for en møteplass (Røthing & Bjørnstad, 2015). Bøker & Bylab kan bidra til en åpen arena på tvers av grupperinger, der kompetanse og ferdigheter kan veksles uformelt i en hjemmekoselig atmosfære.

Under observasjonen merket jeg mange som kikket inn vinduene av nysgjerrighet. Dette viser at det er flere attraksjonsobjekter i lokalet som fanger opp interesse fra forbigående (Tjora, 2016). Godt synlig fra veien er de to forskjellige atmosfærene lokalet underbygger, hvor det kan være et rom fullt av deltakere som samarbeider om et prosjekt – mens det på andre siden sitter brukerne med individuelt arbeid. Trestrukturen fylt med de kasserte bøkene har en fremtredende plassering midt i hovedrommet.

5.0 Avslutning

I denne oppgaven har jeg undersøkt hvilke faktorer med Bøker & Bylab som spiller inn for fellesskapsfølelsen i nærsamfunnet. Forskningsspørsmålet som analysen belyste var «Hvordan kan Bøker & Bylab bidra til opplevelsen av et sterkere fellesskap i Elgeseterområdet?». For å besvare problemstillingen har jeg gjennom et strategisk utvalg av informanter i dybdeintervjuer og anvendt et kvalitativt design. Det ble også foretatt en ukens observasjon til sammen, for å se dynamikken til brukerne innad i lokalet og eventuelle andre

bemerkninger som kunne være relevant til oppgaven. I dette kapittelet vil jeg gjøre rede for mine hovedfunn, som blir drøftet og konkludert, før mulige forslag til videre forskning blir presentert.

5.1 Hovedfunn

Et sentralt funn i studiet er hvordan Trondheim Kommune med sine samarbeidspartnere NTNU og Studentskipnaden, har lagt en strategisk samfunnsplan for hvilke virksomheter de ønsker skal være deltakende i lokalet. Ved å invitere borettslag for styremøter, barnehager for deres møter med ansatte og innvandrere gjennom Norsk Start, har de bevisstgjøres de forskjellige grupperingene at lokalet er tilgjengelig. Dette er en metode som gir hver enkelt bruker mulighet til å danne sitt eget inntrykk av lokalets funksjoner og goder. Informant B2 argumenterte for at det var usikkert vedkommende hadde fått med seg hva lokalet har å tilby om ikke Norsk Start hadde sine ukentlige språkkaféer der. En bevisst strategi av lokalets møblering er også gjort for at det førsteinntrykket brukere danner, skal legitimeres av den hjemmekoselige og uformelle atmosfæren. Ved å ha et sterkt fokus på inkludering og mangfold har Bøker & Bylab nådd ut til mange grupperinger på tvers av interesser og ulikheter I etterkant av denne internaliseringen i henhold til Berger & Luckmann, har lokalet lagt opp til individets egen inntrykksbygging. Store og åpne vinduer og lokaler, med et gratis bibliotek tilgjengelig og ikke minst ingen kjøpeplikt, er vesentlige faktorer som spiller inn om brukeren ønsker å komme tilbake eller ikke.

Et annet aspekt av Bøker & Bylab som underbygger en økt opplevelse av fellesskap i nærsamfunnet, er lokalet som en åpen, sosial arena. Et lavterskelsted for alle har av fellesskapsgevinst for hvor sosialiseringnivået i området ligger. Biblioteksfunksjonen symboliserer også for allmennheten at lokalet er for alle, siden det allerede ligger i den kollektive bevisstheten at et bibliotek er både gratis og for alle. Det legitimerer bruken av biblioteket fylt av kasserte bøker fra folkebiblioteket gjennom å fjerne eventuelle barrierer knyttet til andre sosiale arenaer. Det opererer bare som et interaksjonspåskudd for forbigående i de passiare linjene og navene utenfor, men også for brukere innad i lokalet. Bøker er interessante for studenter, barnefamilier, pensjonister og innvandrere bare for å nevne noen grupperinger. Ikke nok med det, så kan biblioteket brukes som en attraksjon for vanskeligstilte der det gir en enkel tilgang til litterære midler. På den måten møtes flere grupperingen på grunn av ens individuelle interesse av lokalets goder og legger grunnlaget

for nettverksfølelse gjennom et kontekstuellet nettverk, bridging og stammeformasjoner. Det er i det offentlig rom at aktører har mulighet til å danne en følelse av solidaritet og fellesskap på tvers av ulikheter.

En tredje plass utenom hjemmet og arbeidsplassen hvor uformell interaksjon og samhandling kan ta form, er en grunnleggende faktor for nettverks- og fellesskapsproduksjon.

Elgesetergate har i tidligere forskning blitt definert som et ekskluderende nabolag med for lavt aktivitetsnivå for innbyggerne sine. Bøker & Bylab er et direkte virkemiddel for å forebygge ensomhet og hyblifisering i et samfunn som er sterkt preget av godt etablerte beboere og en høy og økende andel studenter (NTNUs campussentralisering). Ikke bare opererer Bøker & Bylab som en sosial arena, men et sted mennesker uten en fast arbeidsplass har mulighet til å få oppleve en ontologisk trygghet gjennom et stabilt og forutsigbart arbeidsmiljø. Som et kafébesøk kan påvirke effektiviteten i arbeidet, kan også Bøker & Bylab bidra til økt arbeidsmoral.

Lokalets mange funksjoner er en vesentlig tiltrekningsmetode for å få beboerne til å benytte seg av lokalet. Men beliggenheten spiller en stor rolle for integreringen av lokalet i beboernes hverdagsstruktur. At Bøker & Bylab er nærmeste lokale for både busstoppet, fotgjengerfeltet og passasjen til de fleste av kontorer i Elgeseterområdet, hjelper for integreringsprosessen. Siden lokalet har en myk fasade med store vinduer med godt innsyn, rett ved flere passiare linjer og nav, kan det bemerkes som et stort interaksjonspåskudd. Det kan oppstå uformell interaksjon mellom borgerne hvor spørsmålene legitimeres av den kollektive nysgjerrigheten tilknyttet stedet. God skilting, bukker og gratis bøker liggende utenfor opererer absolutt som en oppmerksomhets- og en attraksjonsfaktor i nærsamfunnet.

Ved å ha et sterkt fokus på samfunnsstrategi før lokalet åpnet for å få med et stort mangfold, blir lokalets rykte spredt ut til mange. Som informant B1 nevnte, så er det opp til brukerne til å finne sin egen bruk av lokalet, om det er individuelt arbeid, uformelt lese en bok eller bare å bruke det som en sosial arena. Et lokale med så mange funksjoner mulig tilfredsstillende en stor mengde borgerne i lokalsamfunnet og er med på å bli en møteplass for alle. Det å føle seg som hjemme når det gjelder det komfortable nivået og uansett ha mulighet til mer effektivisert enten med individuelt eller samarbeidsmessig arbeid, spiller inn i den emosjonelle energien. En så tilgjengelig møteplass som gjennom en strategi fra

samarbeidspartnere har blitt integrert i nærsamfunnet, burde blomstre når flere finner sin egen etterlengtede gode av lokalet. Med fotgjengerfelt rett ved, butikk over Elgesetergate, busstoppet noen meter nedenfor, gangstien til en stor del kontorlokaler i området og et lokale som kan bygge opp nysgjerrigheten, er jeg sikker på at disse faktorene underbygger en økt opplevelse av fellesskap. Som teorien har gjort relevans for er en følelse av trygghet, tilhørighet, hjemlighet og tilgjengelighet vesentlig i opplevelsen av fellesskap hos en beboer i området. Når en borger beveger seg fra sin boplass og ut i nabolaget, er det med stor sjanse at i løpet av dagen blir lokalet passert. Det er lett å få øye på lokalets store vinduer med grafiske elementer som symboliserer et åpent og tilgjengelig lokale, eller bukken med esker av bøker som forbipasserende bare kan ta. Dette innblikket i lokalet skaper en viss nysgjerrighet hos vedkommende, hvor den nysgjerrigheten kan legitimere en eventuell uformell interaksjon med fremmede i området. Hverdagsinteraksjon er viktig for fellesskapsfølelsen i et nabolag, der de små, korte og uformelle samtalene spiller inn for individet. Å ha en institusjon så opptatt av å samle nærsamfunnet med arrangementer som skal appellere til de fleste, er viktig for aktivitetsnivået i samfunnet. Det er opp til institusjoner å holde nivået av aktiviteter og tilgjengelighet av sosiale arenaer høyt nok til et tilfredsstillende nivå for borgerne. Bøker & Bylab er et direkte virkemiddel for et høyere aktivitetsnivå i samfunnet og dermed en arena for åpenhet og fellesskapsdannelse. Opplevelsen av fellesskap dyrkes av de små hverdagsinteraksjonene, tilgjengelige sosiale aktiviteter og åpne arenaer som underbygger en følelse av tilhørighet og samhörighet.

5.2 Videre forskning

For min forskning var det av stor gevinst at samfunnsområdet holder en relativ lav omkrets, som gjør innvirkningen av Bøker & Bylab på nærområdet mye kraftigere. Det kunne derfor vært interessant å sett på hvordan et såkalt «bydelshus» som er åpent for alle kunne bidratt til et større samhold i borgerne. Ut ifra den økende andel innvandrere på grunn av flyktningkrise eller miljøutfordringer i fremtiden, har en studie av hvordan integrere og inkludere minoritetsgrupperinger inn i et større nærsamfunn vært interessant. Det faktumet om å få innvandrere til å komme i kontakt med borgerne i samfunnet på daglig basis er vesentlig for opplevelsen av inkludering, og hvordan dette blir gjort på mest samfunnsmessige måte, ser jeg for meg blir en omfattende og interessant studie.

6.o Referanseliste

- Aarsæther, N. & Buanes, A. (2016). Kan planloven bidra til en vitalisering av lokaldemokratiet?. *Nytt Norsk Tidsskrift*, 33(3). Hentet fra: https://www.idunn.no/nnt/2016/04/kan_planloven_bidra_til_en_vitalisering_av_lokal_demokratiet
- Andersen, S. (2006). Aktiv Informantintervjuing. *Norsk statsvitenskapelig tidsskrift*, 22(3). Hentet fra https://www.idunn.no/nst/2006/03/aktiv_informantintervjuing
- Ask, Ø., (2019). Bøker & Bylab Elgeseter. [Foto]. Hentet fra <https://biblioteket.trondheim.kommune.no/innhold/om-biblioteket/avdelinger/boker--bylab/#heading-h2-3>
- Bjerkeset, S. & Aspen, J. (2015). Gaven til byen – Tjuvholmen og offentlige byrom. *Nytt Norsk Tidsskrift*, 32(3). Hentet fra https://www.idunn.no/nnt/2015/04/gaven_til_byen_-_tjuvholmen_ogoffentligebyrom
- Broch, T., B. (2020). Introduksjon: Hjem(met) i og etter Gullestad. *Norsk Antropologisk tidsskrift*, 31(2). Hentet fra https://www.idunn.no/nat/2020/01-02/introduksjon_hjemmet_i_og_etter_gullestad
- Danielsen, K. (2017). Et forsøk på å beskrive det foranderlige. *Norsk Sosiologisk Tidsskrift*, 1(3). Hentet fra https://www.idunn.no/norsk_sosiologisk_tidsskrift/2017/06/et_forsoek_paa_aa_beskrive_det_foranderlige
- Facebook, (2020). Bøker & Bylab Elgeseter. Hentet fra <https://www.facebook.com/bokeroqbylab/about>
- Fagerlid, C. (2016). Skjermet sammen – sameksistens på folkebiblioteket. *Norsk antropologisk tidsskrift*, 27(2). Hentet fra

[https://www.idunn.no/nat/2016/02/skjermet_sammen -
_sameksistens_paa_folkebiblioteket](https://www.idunn.no/nat/2016/02/skjermet_sammen_-_sameksistens_paa_folkebiblioteket)

Henriksen, I. M., Levang E. L., Skaar M., Tjora A. (2017). *Vår Sosiale Virkelighet: en introduksjon til hverdagslivets sosiologi*. Bergen: Fagbokforlaget.

Lundberg, K., G. & Danielsen, H. (2010). Nærmiljø og plassmyter: Sentrum og drabantby mellom mangfold og trygghet. *Sosiologisk tidsskrift*, 18(1). Hentet fra <https://www.idunn.no/st/2010/02/art03>

Mauseth, S. (2019, 29. oktober). Her popper det opp en helt ny møteplass for alle i Trondheim. *Adresseavisen*.. Hentet fra <https://trd.by/aktuelt/2019/10/29/Her-popper-det-opp-en-helt-ny-m%C3%B8teplass-for-alle-i-Trondheim-20262322.ece>

Ritzer, G. & Stepnisky, J. (2018). *Sociological Theory* (10.utg.). United States of America: SAGE Publications Inc.

Røthing, Å. & Bjørnstad, E. (2015). Kompetanse for mangfold. *Norsk pedagogisk tidsskrift*, 99(1). Hentet fra https://www.idunn.no/npt/2015/03-04/kompetanse_for_mangfold

Schiefloe, P., M. (2015). *Sosiale landskap og sosial kapital* (2.utg.). Oslo: Universitetsforlaget

Selle, P. & Wollebæk, D. (2005). Hvorfor studere sosial kapital i Norge?. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 46(5). Hentet fra https://www.idunn.no/tfs/2005/02/foredrag_aktuell_debatt_hvorfor_studere_sosial_kapital_i_norge

Tjora, A. (2016). Sosiologisk Skepsismarinade. *Sosiologisk tidsskrift*, 21(1). Hentet fra https://www.idunn.no/st/2013/02/sosiologisk_skepsismarinade

Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. (3.utg.). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

Tjora, A. (2018a). *Hva er fellesskap*. Oslo: Universitetsforlaget.

Trøndelag fylkeskommune, Jernbanedirektoratet, Trondheim Kommune & Statens Vegvesen. (2018). *Planprogram for Elgeseter gate om omkringliggende gater*. (Miljøpakken rapport 18/13094). Hentet fra <https://miljopakken.no/wp-content/uploads/2013/01/Planprogram-Elgeseter-gate-og-omkringliggende-gater.pdf>

Trondheim Kommune, Sør-Trøndelag fylkeskommune & Staten. (2016). *Bymiljøavtale mellom Trondheim Kommune, Sør-Trøndelag fylkekommune og Staten 2016 – 2023*. Hentet fra <https://miljopakken.no/wp-content/uploads/2016/02/Trondheim-Bymilj%C3%B8avtale-2016-2023.pdf>

Tolgensbakk, I. (2017). Pålogga lokalsamfunn. *Heimen*, 54(3). Hentet fra https://www.idunn.no/heimen/2017/04/paalogga_lokalsamfunn

Wadel, C. (2008). Innlemmelser i sosiale fellesskap. *Sosiologisk tidsskrift*, 16(2). Hentet fra https://www.idunn.no/st/2008/03/innlemmelser_i_sosiale_fellesskap

7.0 Vedlegg

7.1 Intervjuguide

Formalia

Hei, jeg heter Katrine Olsen og er student ved Institutt for sosiologi og statsvitenskap, NTNU, i Trondheim. Jeg skal skrive en bacheloroppgave i sosiologi. I den anledning skal jeg intervju deg og en til, for å finne ut hvordan Bøker & Bylab har utviklet seg den siste tiden og hvilke tiltak som er nødvendig for at lokalet skal brukes som ønskelig både for individuelt arbeid og samarbeid.

Alt som blir sagt er konfidensielt, og du vil naturligvis være anonym. Du kan trekke deg når som helst under intervjuet, også når intervjuet er ferdig. Det er bare veileder og sensor som skal lese oppgaven. Kan jeg bruke båndopptaker?

Takk for at du stiller opp!

Innledningsspørsmål

Hva heter du?

Hvor jobber du?

Trives du i jobben din?

Rettet til Norsk Start:

Hvordan fikk du først høre om Bøker & Bylab?

Hvordan tok du/ble du tatt kontakt med?

Hvordan har det vært å planlegge et samarbeid med Bøker & Bylab?

Hvem var din kontaktperson?

Hva var ditt førsteinntrykk av Bøker & Bylab?

Hvordan opplever du Bøker & Bylab i helhet nå?

Hva har Norsk Start brukt lokalet til?

Hvorfor valgte dere å samarbeide med Bøker & Bylab?

Hvordan oppleves lokalet til deres språkkurs?

Har lokalet alt dere trenger?
Noe de misliker/foretrekker med lokalet?
Noen tilbakemeldinger?

Har du personlig være her uten et planlagt arrangement?
Om nei – hva må til? Hva hadde du gjort der i så fall?
Om ja – hva gjorde du?
Hva tror du er funksjonen til Bøker & Bylab er?
Hvilke følelser har du følt om du gikk forbi lokalet uvitende?
Hva tror du hadde fanget din interesse?

Hva mener du Bøker & Bylab har å tilby nærsamfunnet?
Hvilken påvirkning tror du Bøker & Bylab har på Elgeseterområdet?
Er det et behov for Bøker & Bylab?
Hvilket behov mener du?
Hvilken hensikt føler du Bøker & Bylab har?
Hvordan føler du deltakerne av arrangementer opplever lokalet?
Snakker de om å komme tilbake?
Hva er den største attraksjonen blant deltakerne?
Blir biblioteket en attraksjon? Hvordan oppleves det?

Til slutt: Starter Norsk Start opp igjen når pandemien roer seg, på Bøker & Bylab?

Rettet mot Bøker & Bylab:

Hva var grunntanken bak Bøker & Bylab?
Når startet dere å planlegge etableringen?
Hvordan gikk prosessen for seg?
Møtte dere mye motgang/engasjement?
Hvilken type motgang?
Hvilken type engasjement?

Hvordan opplever du Bøker & Bylab i helhet nå?
Hvor tar folk mest kontakt for spørsmål om Bøker & Bylab?

Hva har blitt mest brukt i lokalet frem til nå?

Mottas det mye spørsmål rundt «Hva er funksjonen til lokalet?»

Hva er så svaret ditt?

Hva mener du må til for at et slikt lokale, med flere funksjoner, skal bli attraktiv for fremmede?

Hvilke tiltak?

Hva kan skape attraksjon?

Hva kan gjøre at folk kan trekke unna?

Hvilke grupperinger håper dere å fange interesse hos?

Hvem kommer til å benytte seg av lokalet ift. leie av lokaler for arrangementer?

Fagforeninger, møter, studenter? Veldig nærme NTNU.

Hvordan få med andre grupperinger?

Når det er arrangementer i lokalet, hvordan føler du de forskjellige sittegruppene blir brukt?

Sitter deltakere adspredt, nære, alene?

Liker de lokalets oppbygging?

Hvorfor ble beliggenheten ved Elgeseter bestemt?

Hva har Bøker & Bylab å tilby nærsamfunnet?

Om så, hva mener du mangler i nærsamfunnet?

Om så, hvordan påvirker en slik mangel Elgeseter?

Med få innbyggere rundt Teknobyen/Elgeseter, når tror du lokalet vil være mest attraktivt for potensielle brukere?

Hva er det mest behov for?

Finnes det konkurrenter i nærmiljøet?

Hvilken innvirkning tror du Korona har på Bøker & Bylab?

Vil lokalet måtte stenges inntil videre?

Etter den verste smittefaren er over, hva har lokalet å tilby ifht andre lokaler, gjennom en mildere smitte-periode?

Hvordan tror du Korona-fenomenet vil påvirke utviklingen av Bøker & Bylab?

Hva mener du må til for å få i gang arrangement osv. etter at den største smittefaren er over?

Hvordan få mennesker til å føle seg trygge ifht. smittefare i lokalet i etterkant?

Hvordan vil bibliotek-funksjonen fungere som en attraksjon om mennesker ikke kan berøre/se på bøker?

Mister det sin attraksjonseffekt?

Hvilke regler/tiltak tror du blir nødvendig i tiden fremover for å få personer til å delta på arrangementer igjen?

Tror du Kommunen har ressurser/troen på å ta opp prøveprosjektet etter Koronahysteriet har roet seg?

